

INFORMACINIS PRANEŠIMAS

Europos profesinio mokymo kreditų sistemos (ECVET) galimybės ir kylantys iššūkiai

Europos profesinio mokymo kreditų sistema (ECVET) ⁽¹⁾ yra viena iš Europoje taikomų priemonių didesniai profesinio mokymo sistemų skaidrumui užtikrinti. Jos tikslas – padėti profesinio mokymo dalyviams lengviau pereiti iš vienos švietimo įstaigos į kitą toje pačioje valstybėje ar užsienio šalyje.

ECVET aprėpia Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) visų lygių kvalifikacijas ir:

- leidžia perkelti mokymosi rezultatų vienetų;
- veikia institucijų partnerystės pagrindu;
- leidžia išvengti būtinybės antrą kartą vertinti iš vienos mokymo įstaigos į kitą pereinančius besimokančiuosius.

Kvalifikacijas galima apibrėžti kaip mokymosi rezultatų vienetų derinį. Kai nacionalinėje profesinio mokymo sistemoje leidžiama, mokymosi rezultatų vienetai gali būti pripažįstami, neatsižvelgiant į tai, kur ir kaip jie įgyti. Jie gali būti naudojami darbo rinkoje ir siekiant įgyti visą kvalifikaciją.

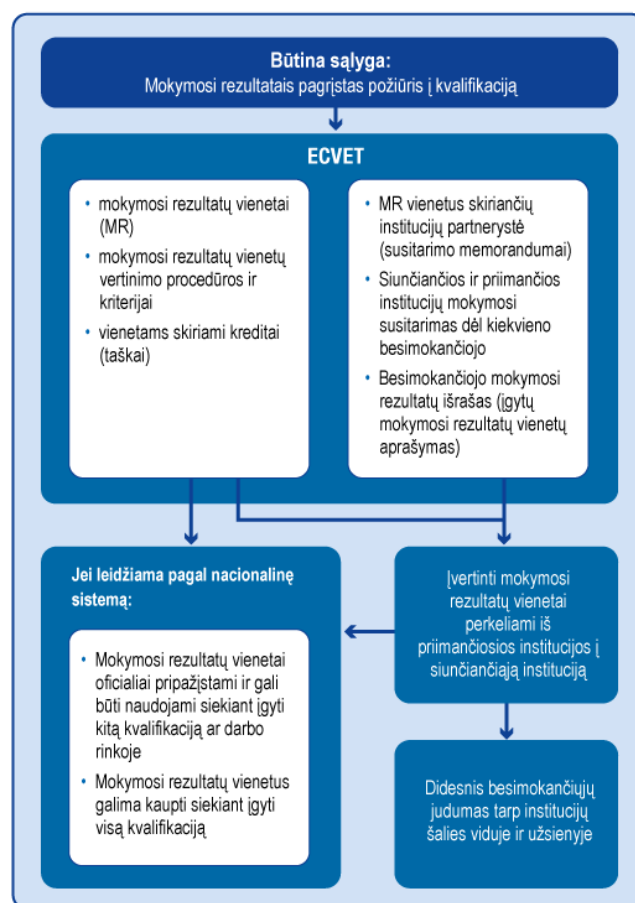
Šalys plėtoja ECVET atsižvelgdamos į Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją pagal savo politikos prioritetus ir kvalifikacijos sistemas. Cedefop nagrinėja pokyčius ir skelbia metinę stebėsenos ataskaitą, kurioje pateikiama kiekvienos šalies analizė ⁽²⁾.

Veikla ir suvokimas

Paskutinėje stebėsenos ataskaitoje nurodyta, kad dauguma šalių mato ECVET kaip priemonę profesinio mokymo dalyvių *tarpvalybiniam* judumui užtikrinti.

Dėl tokio požiūrio sistema šiuo metu išbandoma vykstant šimtus tarptautinių bandomųjų projektų, daugiausia finansuojamų ES. Taip siekiama laipsniškai išplėsti jos taikymą aprėpiant daugiau profesinių kvalifikacijų.

1 paveikslas: ECVET veikla

⁽¹⁾ Europos Parlamentas; Europos Sąjungos Taryba (2009 m.). 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos profesinio mokymo kreditų sistemos (ECVET) sukūrimo. *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, C 155, 2009 07 08, p. 11-18. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0011:0018:EN:PDF> [prieita 2013 m. birželio 5 d.].

⁽²⁾ Cedefop (2013 m.). *ECVET įgyvendinimo strategijų Europoje stebėseną*. Liuksemburgas: Leidinių biuras. http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/6118_en.pdf [prieita 2013 m. birželio 5 d.].

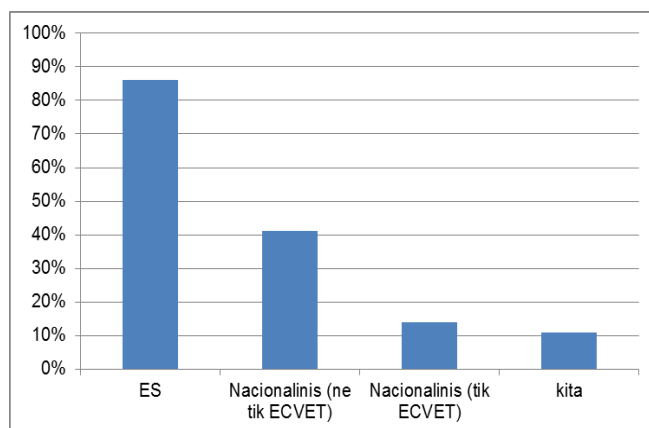
Šie bandomieji projektai visų pirma yra partnerystės tarp profesinio mokymo teikėjų (ar tarptautinio judumo procese dalyvaujančių organizacijų) iš įvairių šalių. Dauguma projektų skirta konkrečioms sektoriams. Tik keli yra nacionalinio masto: jais paprastai taip pat siekiama įvertinti, kaip ECVET galima taikyti konkrečių kvalifikacijų atveju ar įtraukti į bendrą kvalifikacijų sistemą.

Vykdam ES finansuojamą nacionalinį projektą MEN-ECVET Prancūzijoje, siekiama ištirti galiojančias reguliavimo ir organizacines nuostatas bei nustatyti ECVET įgyvendinimo sąlygas. Projektas orientuotas į švietimo sistemos pagrindinę kvalifikaciją, profesinį bakalaureatą (4 lygis Prancūzijoje ir 4 lygis pagal Europos kvalifikacijų sandarą).

Nacionaliniu lygmeniu finansuojami projektai: profesinio mokymo kreditų sistemos kūrimas Vokietijoje (Decvet), įgyvendinant 10 bandomųjų projektų, kuriais įvertinama, ar mokymosi rezultatų akreditavimo procedūros yra perkeltinos; ir Finecvet iniciatyva Suomijoje, kuria įvertintas ECVET tinkamumas Suomijos profesinėms kvalifikacijoms.

Finansavimo pagal šaltinius analizė rodo, kad ECVET įgyvendinimas visų pirma remiamas ES fondų, ir tik kelios valstybės praneša apie nacionalinių lėšų naudojimą (2 paveikslas). Dėl to kyla klausimas, ar priklausomumas nuo ES fondų reiškia, kad šalys mažai suinteresuotos ECVET.

2 paveikslas: ECVET finansavimo šaltiniai

Šaltinis: Cedefop, ECVET įgyvendinimo strategijų Europoje stebėseną, darbo dokumentas Nr. 18, 2013 m.

Tačiau kalbant apie ECVET įgyvendinimo pajėgumų stiprinimą, šalys vis dėlto ėmėsi iniciatyvos įsteigti nacionalinius kontaktinius centrus (jų padaugėjo nuo 15 2011 m. iki 26 2012 m.) ir apibrėžti ECVET įgyvendinime ir susijusios informacijos sklaidoje dalyvaujančių įstaigų (organizacijų) vaidmenį ir pareigas. Daugeliu atvejų šie centrai yra įsisteigę institucijose, atsakingose už nacionalines kvalifikacijų sandaras (NKS) ar EQAVET (Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacines sistemas). Tai gali būti naudinga koordinuojant priemones.

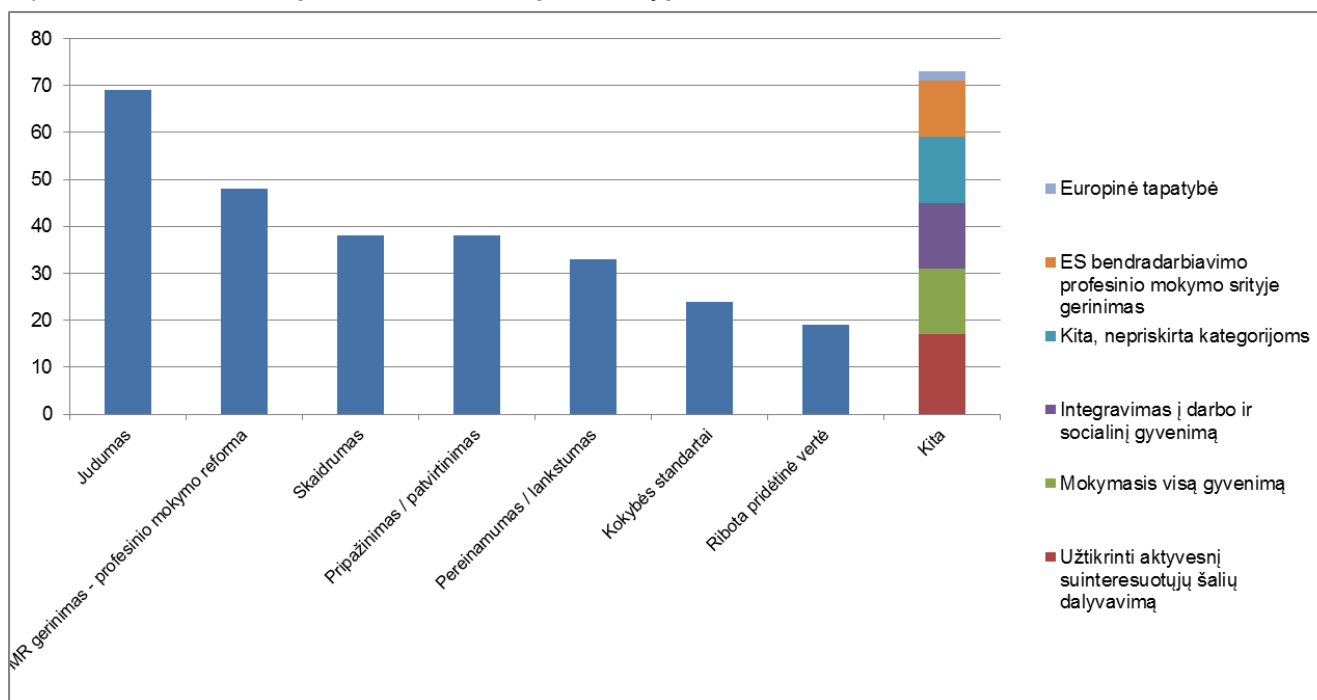
1 lentelė: 2012 m. įgyvendintos ar planuojamos ECVET plėtros strategijos, apie kurias pranešta

Strategijos (pateikiamos pagal svarbą)	Strategiją taikančių šalių skaičius tarp visų stebimų šalių ⁽³⁾
1. Kvalifikacijų ir su EKS susijusių pokyčių pritaikymas	28/33
2. Mokymasis dirbant ECVET Europos finansuojamuose projektuose	26/33
3. ECVET pristatymas susijusioms suinteresuotosioms šalims (pvz., renginiai, leidiniai, internetinės svetainės, informacinės ir reklamos kampanijos)	20/33
4. Profesinio mokymo normų atnaujinimas ar naujų kūrimas, skirtas ECVET paremti	19/33
5. Visa apimančios bandymų strategijos (pvz., bandomieji projektai, ECVET taikymas kai kuriose sistemose)	14/33
6. Įrodymų surinkimas apie ECVET pranašumus ir trūkumus ir jų pateikimas politikos kūrėjams (poveikio vertinimas)	9/33
7. Laukimo strategija	4/33

Šaltinis: Adaptuota iš Cedefop, ECVET įgyvendinimo strategijų Europoje stebėseną, darbo dokumentas Nr. 18, 2013 m. http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/6118_en.pdf [prieita 2013 m. birželio 5 d.].

⁽³⁾ Belgijos Flandrijos regionas nepranešė apie įgyvendinamą strategiją.

3 paveikslas: ECVET pridėtinė vertė, respondentų procentas

Vis dėlto, paklaustos, kurias strategijas taiko plėtodamos ECVET, keturios iš 33 šalių pranešė, kad taiko „laukimo“ strategiją. Dauguma, 28 iš 33 šalių, daugiausia dėmesio skiria politinės aplinkos kūrimui, kad būtų galima įgyvendinti ECVET, pvz., įveda mokymosi rezultatus savo nacionalinėse kvalifikacijų sandarose.

Vienas iš penkių respondentų išsakė abejonių dėl ECVET vertės jų šalyse, teigdamas, kad, pvz., sistemos tikslus galima pasiekti taikant pačių šalių kreditų perkėlimo sistemas ar kuriant lanksčią švietimo ir mokymo aplinką. Be to, 48 % respondentų mano, kad ECVET pirmiausia svarbi mokymosi rezultatams įgyvendinti; o tai iš tiesų būtina sąlyga tokioms kreditų perkėlimo sistemoms. Tai rodo, kad suvokiama ECVET vertė yra glaudžiai siejama su mokymosi rezultatų orientacine paradigma, tačiau respondentai dar neįžvelgia skubaus poreikio diegti tokias kreditų perkėlimo sistemas.

Iššūkiai

ECVET – tai sudėtinga sistema, aprėpianti daugybę įstaigų (organizacijų), veikiančių profesinio mokymo srityje visuose sektoriuose. Jos konkretus vaidmuo ir indėlis į nacionalinę mokymosi visą gyvenimą politiką ir judumą nėra toks aiškus, kad būtų galima įgyvendinti ambicingesnius politikos tikslus.

Ryšys su kitomis priemonėmis ⁽⁴⁾

Patvirtinimo (angl. *validation*) mechanizmais užtikrinamas neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų sertifikavimas ⁽⁵⁾, o ECVET yra susijusi su formaliojo mokymosi formomis (kvalifikacijomis). Tačiau patvirtinimas ir ECVET yra glaudžiai susiję, nes *patvirtinti* mokymosi rezultatai galėtų būti pripažinti kaip ECVET kreditai, taip leidžiant sparčiau įgyti visą kvalifikaciją. Ar šalys galės pripažinti ir skatinti šią ECVET funkciją, priklausys nuo to, kiek jose įgyvendinta mokymosi rezultatų politika, ir nuo jose įdiegtų patvirtinimo mechanizmų.

Europos (nacionalinių) kvalifikacijų sandarų (EKS, NKS) dėka įvairių lygių kvalifikacijose atsirado mokymosi rezultatai. Taip buvo sukurta viena iš ECVET įgyvendinimo sąlygų.

EQAVET procedūros ir gairės padeda gerinti kokybę ir ją išlaikyti visose kvalifikacijų sistemose. Taip *užtikrinamas skaidrumas ir pasitikėjimas tarp Europos valstybių.*

⁽⁴⁾ Naujosios ES iniciatyvos, „Europinė gebėjimų ir kvalifikacijų erdvė“, kurią Europos Komisija paskelbė kaip dalį savo strategijos „Švietimo persvarstymas“, tikslas – siekti glaudžiau koordinuoti Europos ir nacionalines priemones, skirtas kvalifikacijų skaidrumui ir pripažinimui užtikrinti bei mokymuisi visą gyvenimą remti.

⁽⁵⁾ 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendacijoje dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo paminėta, kad valstybės narės turėtų nustatyti „tinkamas priemones“ iki 2018 m..

Orientavimas ir konsultavimas yra svarbūs norint informuoti asmenis apie tai, kuo ECVET gali būti jiems naudinga. Šiuo metu piliečiai apie ECVET žino labai nedaug, nors 20 iš 33 šalių praneša apie suinteresuotosioms šalims skirtus „rinkodaros“ veiksmus (1 lentelė).

Pereinamumas tarp bendrojo ir profesinio mokymo

Kvalifikacijų sistemose ECVET išbandyti dažnai naudojamos EKS 4 lygio kvalifikacijos. 4 lygis yra „tradicinės“ profesinės kvalifikacijos lygis, nors manoma, kad ECVET turėtų aprėpti visus EKS lygius.

Aukštojo mokslo srityje dar viena kreditų perkėlimo sistema yra ECTS. Ji pagrįsta Bolonijos proceso nuostatomis ir ja siekiama palengvinti kreditų perkėlimą iš vienos aukštojo mokslo institucijos į kitą. Ši sistema visų pirma ir daugiausia pagrįsta tokiais rezultatais, kaip kurso trukmė ir valandų skaičius.

Nors šiuo metu ECTS ir ECVET plėtojamos atskirai, dviejų sistemų sąsajos taip pat leistų užtikrinti lengvesnį pereinamumą tarp profesinių ir kitų kvalifikacijų. Dedama daug pastangų siekiant apibrėžti ECTS mokymosi rezultatų pagrindus, ir tai gali būti žingsnis sistemų suderinimo link.

Suderinamumas

Šiuo metu diskutuojama dėl kreditų taškų skyrimo ir naudojimo ECVET sistemoje. Nors susitarta ECVET sistemą grįsti mokymosi rezultatų vienetais, tačiau šalys susiduria su sunkumais, kai reikia skirti kreditų taškus pagal tuos rezultatus. Be to, manoma, kad kreditų taškai nesuderinami su nacionalinėmis sistemomis, kuriose kreditai skiriami remiantis sąlygine mokymosi trukme, t. y. mokymosi sąnaudomis, o taip pat mokymosi rezultatais.

Visų pirma į mokymosi rezultatus orientuotos dabartinės profesinio mokymo kreditų sistemos, pvz., Danijoje, Slovėnijoje, Suomijoje ir Jungtinėje Karalystėje, yra pagrįstos mokymosi sąnaudų ir mokymosi rezultatų deriniu.

Valdymas

ECVET valdymas vyksta dviem lygmenimis. Švietimo ir mokymosi paslaugų teikėjai naudoja ECVET, kad palengvinti studentų mainus ir perkelti užsienyje įgytus mokymosi rezultatus. Kita vertus, Europos Komisija ir nacionalinės vyriausybės per ECVET tinklą siekia sudaryti tinkamas institucines sąlygas, kad sistema būtų visiškai įgyvendinta. Šiuo metu ECVET

daugiausia dalyvauja švietimo ir mokymo paslaugų teikėjai.

Tačiau nacionalinėse sistemose reikia parengti vertinimo standartus, pagrįstus mokymosi rezultatais, ir užtikrinti tarpvalstybinį kreditų pripažinimą ir kaupimą.

Tam būtina, kad dalyvautų socialiniai partneriai, o kai kurie iš jų mano, kad dabartinė ECVET struktūra nėra pakankamai aiški.

Poveikis politikai

Nors dauguma šalių jau deda pagrindus ECVET įgyvendinti, tačiau mažai tikėtina, kad sistema bus visiškai įgyvendinta artimiausiu metu. Daugelis šalių daugiausia dėmesio skiria kvalifikacijų sandaroms ir patvirtinimo procedūroms nustatyti. Pati ECVET sistema vis dar daugiausia apsiriboja tarpvalstybinėmis partnerystėmis. ECVET siejama su tarpvalstybiniu judumu, kuris kai kurioms šalims nėra svarbiausias prioritetas.

Jei ECVET veikia tik kaip tarpvalstybinė kreditų perkėlimo sistema, užtikrinanti profesinio mokymo studentų judumą, jos poveikis gali likti ribotas. Kadangi ECVET turėtų padėti užtikrinti mokymosi rezultatų pripažinimą ir kvalifikacijai įgyti būtinų kreditų kaupimą, ji turėtų būti aiškiai ir visiškai integruota į nacionalinę mokymosi visą gyvenimą politiką ir suderinta su kintančia patvirtinimo praktika.

CEDEFOPEuropos profesinio mokymo
plėtos centras**Informacinis pranešimas** – 9080 LT

Kat. Nr.: TI-BB-13-007-LT-N

ISBN 978-92-896-1312-5, doi: 10.2801/37626

Copyright © Europos profesinio mokymo plėtos centras (Cedefop), 2013 m.

Visos teisės priklauso autoriui.

Informaciniai pranešimai skelbiami anglų, italų, ispanų, prancūzų, graikų, lenkų, portugalų ir vokiečių kalbomis bei ES Tarybai pirmininkaujančios valstybės kalba. Norėdami užsiprenumeruoti, susisiekite su mumis elektroniniu paštu:
briefingnotes@cedefop.europa.eu

Kiti informaciniai pranešimai ir Cedefop leidiniai paskelbti čia:
<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>

P.O. Box 22427, 55102 Thessaloniki, Graikija
Europe 123, Thessaloniki, Graikija
Tel. +30 2310490111, Faksas +30 2310490020
E. paštas: info@cedefop.europa.eu

visit our portal www.cedefop.europa.eu